MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

**Odcinek 46: Nowy wspaniały świat?
Azja i globalne zarządzanie**

Tematyka

Program dotyczy pozycji i potencjalnej pozycji Chin na arenie międzynarodowej. Dyskutanci rozważają jakie możliwości oraz ograniczenia mają współczesne Chiny aby tworzyć pod swą egidą nowy porządek globalny. Zwracają uwagę na aspekty historyczne oraz kulturowe, które mogą powodować, że oferta chińska może być atrakcyjna dla znaczącej części świata rozwijającego się.

!

Wykorzystaj w przygotowaniu swoich wykładów lub lekcji szkolnych poniższe propozycje oraz program:

- cały odcinek: https://youtu.be/GDtehcxFsRc
- zwiastun programu: https://youtu.be/XRo6XSJ7jeE

Zagadnienia wstępne

Sugeruje się rozpoczęcie bloku zajęć od studiowania mapy Euroazji i zwrócenie uwagi na centralne miejsce Chin i ich sąsiadów.

Zainicjowanie pracy w grupach. Uczestnicy zajęć mają za zadanie zidentyfikować rzeczy, idee, które kojarzą się z Chinami. Rozmowa na temat wizerunku Chin i jego zmiany.

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

**Odcinek 46: Nowy wspaniały świat?
Azja i globalne zarządzanie**

Część 1/3:
Modernizacja po chińsku

Emisja pierwszej części programu: **(0:00–14:33)**

Pytania i zagadnienia do dyskusji

1. Co stoi za terminem „modernizacja w chińskim stylu” i jakie jest pochodzenie tego terminu?
2. Jak modernizację rozumiał Deng Xiaoping a jak ją rozumie Xi Jinping?
3. Na jakich trzech filarach ma zasadzać się nowa koncepcja modernizacji w stylu chińskim?

[1] Logo programu „Made in China 2025”

4. Do kogo adresują Chiny swą koncepcję modernizacji?
5. Czym koncepcja chińskiej modernizacji różni się od koncepcji, które można utożsamiać z cywilizacją zachodnią? Jakie wartości są ważne w jednej, a jakie w drugiej koncepcji?
6. Jak do kwestii informacji i wolności w Internecie podchodzą Chińczycy? Jakie może być uzasadnienie takiego podejścia?
7. Co kryje się pod pojęciem Cyfrowy Jedwabny Szlak?
8. Jakiego programu logo przedstawiono powyżej? Co jest istotą tego programu?
9. Dlaczego kwestia półprzewodników i dążenia do uniezależnienia się od zewnętrznych źródeł dostaw tychże jest z punktu widzenia interesu chińskiego tak ważna?
10. Jakie wielkie plany rozwojowe realizują Chiny współcześnie? Z jakimi datami historycznymi (rocznicami) wiążą się zakładane daty realizacji tych planów?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

**Odcinek 46: Nowy wspaniały świat?
Azja i globalne zarządzanie**

Część 2/3:
Idee mają konsekwencje

Emisja drugiej części programu:
(14:33–27:53)

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

11. Jak można postrzegać i interpretować koncepcję idei „chińskiego snu”?

12. Co to było i kiedy miało miejsce tzw. stulecie upokorzeń w Chinach?

[2]

Hasło propagandowe "Chiński sen" w autonomicznym okręgu Zhenning Buyei i Miao, Guizhou, Chiny

Sun Jat-sen

[3]

13. Kogo przedstawia powyższa fotografia? Z czego zasłynął ten, szanowany zarówno w kontynentalnych Chinach jak i na Tajwanie, chiński polityk?

14. Jak kształtowała się w przeszłości idee odrodzenia Chin i narodu chińskiego?

15. Jakie znaczenie może mieć, że Xi Jinping realizując bieżącą politykę i tworząc plany strategiczne wyraźnie nawiązuje do przeszłości?

16. Jak wyglądał stopniowy powrót Chin na arenę międzynarodową jako znaczącego aktora? W jakiej perspektywie czasowej się to odbywało?

17. Na czym miałaby polegać koncepcja dyplomacji mocarstwowej o chińskiej charakterystyce wyartykułowana przez Wang Yi widocznego na zdjęciu? Jakie stanowisko Wang Yi sprawuje w ChRL? Czy Chiny rzeczywiście jako mocarstwo działają inaczej niż pozostałe mocarstwa czy też po prostu tworzą tylko taką narrację?

18. Co o chińskiej polityce międzynarodowej i mocarstwowej może mówić rodzaj relacji z państwami afrykańskimi?

19. Jak wygląda charakter relacji Chin z Demokratyczną Republiką Konga? Dlaczego Chiny są żywo zainteresowane współpracą?

[4]

Wang Yi, Minister Spraw Zagranicznych ChRL, 2023

Część 3/3:
Przekonajmy świat!

Emisja trzeciej części programu:
(27:53–43:30)

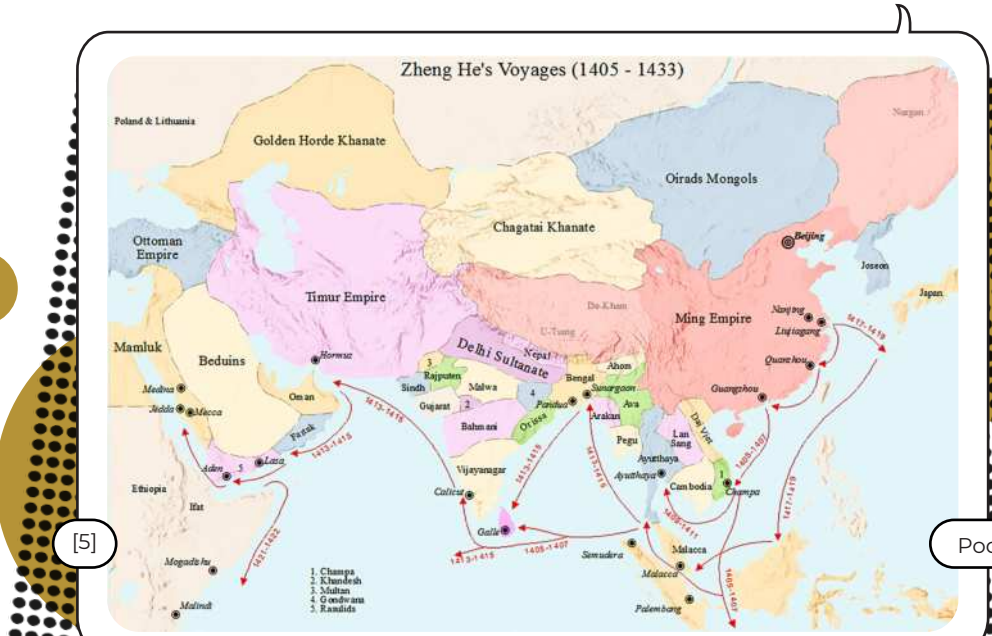
Zagadnienia do dyskusji i pytania:

20. Jakimi argumentami Chiny starają się przekonywać kraje rozwijające się, aby próbowały wydostawać się z zachodniej strefy wpływów i włączać się do strefy chińskiej?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 46: Nowy wspaniały świat? Azja i globalne zarządzanie

21. Kim był admirał Zheng He i jak jego postać ma się do obecnej mocarstwowej polityki Chin? Jakie znaczenie miały realizowane przez niego wyprawy (których trasy są zaznaczone na poniższej mapie)?

[5]

Podróże Zheng He

22. Jak Chiny starają się pokazywać i pozycjonować na arenie międzynarodowej odróżniając się od tradycyjnych mocarstw?

23. Jakie znaczenie może mieć dla Chin kwestia panowania na morzach? Jaką pozycję mają Chiny w tym zakresie na dzień dzisiejszy?

24. Na czym miałaby polegać promowana przez Chiny w relacjach międzynarodowych koncepcja współzależności? Jakie są korzenie tej koncepcji w przypadku Chin?

25. Jak z kilkuletniej perspektywy można oceniać realizację idei Pasu i Szlaku (nowego jedwabnego szlaku)? Czy jest to sukces, jakiego oczekiwano? Jakie przeszkody stanęły, czy też stoją na drodze do pełni sukcesu?

Podsumowanie

Zainicjowanie pracy w grupach. **Zadanie 1:** zbudować argumentację podtrzymującą stanowisko, że Chiny współcześnie są predestynowane do tego, aby stać się przywódcą światowym; **Zadanie 2:** zebrać argumenty za tym, że porządek światowy zbudowany w oparciu o chińskie przywództwo może być pozytywny.

1. Słownik postaci i terminów:

Xi Jinping – Sekretarz Generalny Komunistycznej Partii Chin od 2012 roku, od 2013 roku Przewodniczący ChRL.

Deng Xiaoping – przywódca ChRL w latach 1978–1989.

Cyfrowy Jedwabny Szlak – ogłoszona w 2015 roku inicjatywa będąca częścią koncepcji Pasu i Szlaku mająca na celu promować w świecie chińskie rozwiązania z zakresu nowych i zaawansowanych technologii i przekonywanie państw i podmiotów w różnych regionach świata do ich implementowania. W ramach Cyfrowego Jedwabnego Szlaku promowanymi rozwiązaniami są między innymi rozwój sieci 5G, big data, usługi w chmurach, e-commerce czy inteligentne miasta.

Sun Jet-Sen – żyjący w latach 1866–1925 chiński bohater narodowy, rewolucjonista, twórca Kuomintangu. Przypisuje mu się znaczącą rolę w obaleniu rządów dynastii mandżurskiej w latach 1911–12. Pierwszy prezydent i przywódca demokratycznej Republiki Chińskiej. Twórca koncepcji politycznej mającej prowadzić do dobrobytu Chin opartej na trzech zasadach: nacjonalizmie, demokracji i socjalizmie.

Szanghajska Organizacja Współpracy – powołana do życia w 2001 roku organizacja zakładająca współpracę na różnych, głównie politycznych, polach. Obecnie w skład organizacji wchodzi dziewięć państw: Chiny, Indie, Kazachstan, Kirgistan, Pakistan, Rosja, Tadżykistan, Uzbekistan, Iran. Status obserwatorów posiadają Afganistan, Białoruś, Mongolia.

Wang Yi – chiński polityk i dyplomata. Minister spraw zagranicznych ChRL w latach 2013–2022 oraz ponownie od lipca 2023 roku.

Stulecie upokorzeń – okres dominacji mocarstw na terenie Państwa Środka od I wojny opiumowej do powołania ChRL.

Zheng He – żyjący w XIV i XV wieku chiński wojskowy, admirał floty wojennej. Przewodniczył słynnym chińskim wyprawom morskim, które dotarły w wiele miejsc na Półwyspie Indyjskim, Oceanie Indyjskim jak również do Zatoki Perskiej i do wschodnich wybrzeży Afryki.

2. Cele dydaktyczne:

- Rozszerzenie wiedzy dotyczącej międzynarodowej pozycji współczesnych Chin (odniesienie do PRK P6S_WG)
- Uświadomienie jak polityka wewnętrzna Chin i realizowane przez Chiny programy rozwojowe mogą przekładać się na budowanie pozycji na arenie międzynarodowej (odniesienie do PRK P6S_WK)

3. Zalecana literatura uzupełniająca:

Ł. Gacek, *Nowy wspaniały świat...? Strategiczne narracje Chin a reforma systemu globalnego zarządzania*, Prześwity 2024.

M. Lubina, *Chiński obwarzanek. Od Tajwanu po Tybet, czyli jak Chiny tworzą imperium*, Szczeliny 2023.

R.F. Inglehart, Y. Zhong, *China as Number One?: The Emerging Values of a Rising Power*, University of Michigan Press 2024.

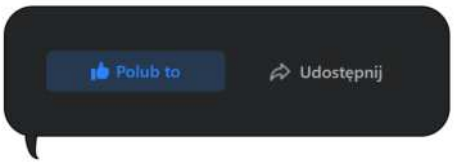
G. Allison, R.D. Blackwill, A. Wyne, *Chiny, Stany Zjednoczone i świat w oczach Wielkiego Mistrza Lee Kuan Yewa*, Wydawnictwo Naukowe PWN 2020.

Screening Chinas's Soft Power, red. P. Voci, L. Hui, Routledge 2019.

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 46: Nowy wspaniały świat? Azja i globalne zarządzanie

Korzystając z materiałów, nie zapomnij o subskrypcji kanału „**Historia dzieje się!**” na Youtube:
https://www.youtube.com/@historiadziejesie2380
(obok przycisku „subskrybuj” naciśnij też dzwoneczek, by dostawać informacje o nowych odcinkach)

Prosimy – zalajkuj profil Facebookowy „**Historia dzieje się!**” i daj znać innym, jeśli program Ci się podobał (udostępnij):
https://www.facebook.com/Historiadziejesie

Materiały dydaktyczne opracował: dr Konrad Oświecimski
Opracowanie graficzne: Joanna Zawadzka

Publikacja sfinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa” nr projektu NdS/537149/2021/2022, kwota finansowania 873 080 zł (całkowita wartość projektu).

zespół kierujący projektu:
dr Paweł Nowakowski
dr Łukasz Burkiewicz
dr Konrad Oświecimski
mgr Tomasz Konturek

Fundacja Ignatianum

Wykorzystane materiały ilustracyjne:

[1] Logo programu „Made in China 2025”, https://en.wikipedia.org/wiki/Made_in_China_2025#/media/File:MIC2025_logo.png ..... str. 2

[2] Hasło propagandowe "Chiński sen" w autonomicznym okręgu Zhenning Buyei i Miao, Guizhou, Chiny, aut. Huangdan2060, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Chinese_dream_in_Zhenning_Buyei_and_Miao_Autonomous_County.jpg (lic. CC Attribution 3.0 Unported) ..... str. 3

[3] Sun Jat-sen, https://pl.wikipedia.org/wiki/Sun_Jat-sen#/media/Plik:Sunzhongshan_2.JPG ..... str. 3

[4] Wang Yi, Minister Spraw Zagranicznych ChRL, 2023, https://en.wikipedia.org/wiki/Wang_Yi_(politician)#/media/File:Wang_Yi_(2023)_(cropped).jpg ..... str. 4

[5] Podróże Zheng He, https://en.wikipedia.org/wiki/Zheng_He#/media/File:Voyages_of_Zheng_He.png, au. SY, (lic. CC Attribution-Share Alike 4.0 International) ..... str. 5